

Uchwała .....
Rady Powiatu Przemyskiego
z dnia .....

w sprawie przyjęcia Powiatowego Programu Rozwoju Pieczy Zastępczej dla Powiatu Przemyskiego na lata 2021 – 2023.

Na podstawie art. 180 pkt. 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (tj. Dz. U. z 2020 r. poz. 821 z późn.zm)oraz art. 12 pkt. 11 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (tj. Dz. U. z 2020 r. poz. 920 z późn. zm.) Rada Powiatu Przemyskiego uchwala co następuje:

§ 1

Uchwala się Powiatowy Program Rozwoju Pieczy Zastępczej dla Powiatu Przemyskiego na lata 2021 – 2023, stanowiący załącznik do niniejszej Uchwały.

§2

Wykonanie Uchwały powierza się Zarządowi Powiatu Przemyskiego.

§3

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Zarządu

Jan Paczek

Radca Prawny
Ewa Kaczmarz
Rz-P-154

DYREKTOR
Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie
w Przemysku
mgr Jolanta Jabłońska

Uzasadnienie

do projektu Uchwały Rady Powiatu Przemyskiego w sprawie przyjęcia Powiatowego Programu Rozwoju Pieczy Zastępczej dla Powiatu Przemyskiego na lata 2021 – 2023

W związku z zakończeniem realizacji Powiatowego Programu Rozwoju Pieczy Zastępczej na lata 2018 – 2020 przyjętego Uchwałą Nr XLIX/303/2018 Rady Powiatu Przemyskiego z dnia 20.06.2018 r., którego opracowanie i realizacja wynika z art. 180 pkt.1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (tj. Dz. U. z 2020 r. poz. 821 z późn.zm.) Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Przemysłu przekłada do zatwierdzenia przez Radę Powiatu Przemyskiego kolejny Powiatowy Program Rozwoju Pieczy Zastępczej opracowany na lata 2021 – 2023.

DYREKTOR
Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie
w Przemysku

mgr Jolanta Jabłońska

Załącznik do Uchwały Nr .....
Rady Powiatu Przemyskiego
z dnia .....

**POWIATOWE CENTRUM POMOCY RODZINIE
w PRZEMYŚLU
PLAC DOMINIKAŃSKI 3
37 – 700 PRZEMYŚL**

**POWIATOWY PROGRAM
ROZWOJU PIECZY ZASTĘPCZEJ
DLA POWIATU PRZEMYSKIEGO
NA LATA 2021 – 2023**

PRZEMYŚL 2021

SPIS TRESCI

Wstęp	3
1.Podstawa prawna programu.....	5
2. Ogólna ocena sytuacji społecznej w Powiecie Przemyskim.	6
2.1. Charakterystyka Powiatu Przemyskiego.	6
2.2. Sytuacja społeczna w Powiecie Przemyskim.	7
2.3. Środowiska rodzinne zagrożone umieszczeniem dzieci w rodzinnych lub instytucjonalnych formach pieczy zastępczej.....	10
2.4. Rola Organizatora rodzinnej pieczy zastępczej.....	12
2.5. Zadania koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej.....	14
2.6. Charakterystyka rodzinnej pieczy zastępczej w Powiecie Przemyskim	14
2.7. Pomoc instytucjonalna w Powiecie Przemyskim.	18
2.8.Osoby usamodzielniane.....	19
2.9. Wykaz instytucji działających na rzecz pomocy i wsparcia rodzinom biologicznym oraz rodzinom zastępczym z terenu Powiatu Przemyskiego.....	20
3. Cel główny i cele szczegółowe Powiatowego Programu Rozwoju Pieczy Zastępczej na lata 2021 – 2023.....	23
4. Planowane działania na terenie Powiatu Przemyskiego.....	28
5.Zasady realizacji działań z zakresu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej.	30
5.1 Realizator działań.....	31
5.2. Wskaźniki realizacji i osiągnięcia celów.....	31
5.3. Monitoring programu.....	32
5.4. Ewaluacja.....	32
5.5. Źródła finansowania programu.....	33
5.6. Miejsce i czas realizacji.....	33
5.7. Limit rodzin zastępczych zawodowych.....	33
Zakończenie.....	34
Spis tabel.....	35

Wstęp

Podstawą opracowania Powiatowego Programu Rozwoju Pieczy Zastępczej dla Powiatu Przemyskiego na lata 2021 – 2023 jest art. 180 pkt. 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (tj. Dz. U. z 2020 r., poz. 821 z późn.zm.), który nakłada konieczność opracowania i realizacji przez powiat 3- letnich powiatowych programów dotyczących rozwoju pieczy zastępczej.

Ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej wyraźnie określa kompetencje samorządu gminnego, na którym spoczywa organizowanie profilaktyki, pomocy rodzinie i podstawowej opieki nad dziećmi wychowanymi w rodzinach biologicznych oraz samorządu powiatowego, do zadań, którego należy m.in. opieka nad dziećmi pozbawionymi warunków do prawidłowego rozwoju i wychowania w rodzinie biologicznej.

Aby lokalny system wspierania rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych względem dzieci przynosił pożądane efekty, należy przede wszystkim wspierać rodzinę biologiczną w celu prawidłowego wypełnienia swoich zadań. Wsparcia rodzina winna otrzymywać od instytucji publicznych i organizacji pozarządowych działających w lokalnym środowisku. Jednakże nie zawsze podejmowane działania stwarzają gwarancję pozostawienia dziecka w rodzinie. W takim wypadku należy zorganizować odpowiednie środowisko wychowawcze, które w największym stopniu będzie zapobiegać skutkom braku opieki rodzicielskiej.

Umieszczenie dziecka w systemie pieczy zastępczej powinno być ostatecznością, po wykorzystaniu przez gminę wszystkich możliwych form wsparcia rodziny naturalnej. Przyczyny umieszczania dzieci w rodzinach zastępczych są często bardzo złożone.

Należą do nich m.in.:

- 1) ubóstwo;
- 2) alkoholizm rodziców lub jednego z nich;
- 3) przemoc w rodzinie;
- 4) wyjazd rodziców poza granice kraju;
- 5) uzależnienie od narkotyków;
- 6) niezaradność opiekuńczo – wychowawcza, niezaradność życiowa;
- 7) osadzenie w zakładzie karnym;
- 8) przewlekłe choroby np. psychiczne rodziców;
- 9) niepełnoletność matki dziecka, itd..

Warunkiem prawidłowego rozwoju dziecka jest poczucie bezpieczeństwa, wynikające z troski rodziców, ich wsparcia, odpowiedzialności, tolerancji i miłości. Powstała w ten sposób więź emocjonalna daje podstawę przekazania dziecku wartości i wzorców, niezbędnych do prawidłowego funkcjonowania w środowisku i społeczeństwie. Gdy zabraknie rodziny lub gdy nie spełnia ona należycie swoich funkcji, pojawia się konieczność korzystania z instytucji pieczy zastępczej. Zapewnienie opieki poza rodziną naturalną odbywa się poprzez sprawowanie pieczy zastępczej w formie rodzinnej lub instytucjonalnej. Rodzina zastępcza jest podstawową formą pomocy dzieciom, które z powodu dysfunkcji rodziny, muszą przez określony czas przebywać poza domem. Rodziny zastępcze zapewniają dziecku bieżącą opiekę oraz odpowiednie warunki wychowania i rozwoju. Kierują się dobrem przyjętego dziecka, poszanowaniem jego praw oraz zapewniają mu odpowiednie warunki rozwoju w tym do kompensowania opóźnień rozwojowych.

W Powiecie Przemyskim Zarządzeniem Starosty Przemyskiego Nr 59/2011 z dnia 12 grudnia 2011 r. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Przemyśle pełni funkcję Organizatora Rodzinnej Pieczy Zastępczej dla Powiatu Przemyskiego. W celu zapewnienia i kontynuacji właściwej opieki nad dziećmi, stworzony został kolejny 3-letni Powiatowy Program Rozwoju Pieczy Zastępczej dla Powiatu Przemyskiego, który skierowany jest do funkcjonujących rodzin zastępczych, kandydatów na rodziców zastępczych oraz wychowanków rodzin zastępczych i placówek opiekuńczo-wychowawczych. Powiatowy Program oparto o przepisy Ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej i obejmuje realizację zadań w latach 2021 – 2023. Opracowany system opieki nad dzieckiem i rodziną powstał w oparciu o diagnozę środowiska z uwzględnieniem instytucji, placówek, jak też organizacji pozarządowych działających na rzecz rodziny. Program ten jest zgodny z ogólną koncepcją programu opracowanego w tym zakresie na poziomie województwa oraz kierunkami polityki prorodzinnej, a także wypracowanymi już i obowiązującymi standardami w zakresie pomocy rodzinie i dziecku obowiązującymi w Unii Europejskiej.

W Programie zawarto m.in.:

- Diagnozę środowiska lokalnego stanowiącą podstawę do budowy programu.
- Cele programu.
- Planowanie działań w zakresie objętym programem.
- Wskazanie partnerów.
- Źródła finansowania.
- Sposób monitoringu i ewaluacji.

1. Podstawa prawna programu.

Działania w zakresie rozwoju pieczy zastępczej, podejmowane są i realizowane w oparciu o następujące przepisy i dokumenty:

- Konstytucję Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997r. (tj. Dz. U. z 1997 r. Nr 78 poz. 483 z późn. zm.),
- Konwencję o Prawach Dziecka przyjętą przez Zgromadzenie Ogólne Narodów Zjednoczonych z dnia 20 listopada 1989r. (tj. Dz. U. z 1991 r. Nr 120, poz.526, z późn.zm.),
- Ustawę z dnia 25 lutego 1964r. Kodeks rodzinny i opiekuńczy (tj. Dz. U. z 2020 r. , poz. 1359),
- Ustawę z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (tj. Dz. U. z 2020 r. , poz. 920z późn.zm.),
- Ustawę z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (tj. Dz. U. z 2020 r., poz. 821 z późn zm.),
- Ustawę z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (tj. Dz. U. z 2020 r., poz. 1876 z późn.zm.)
- Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 3 sierpnia 2012 r. w sprawie udzielenia pomocy na usamodzielnianie, kontynuowanie nauki oraz zagospodarowanie (Dz. U. z 2012r. poz. 954),

2. Ogólna ocena sytuacji społecznej w Powiecie Przemyskim

2.1. Charakterystyka Powiatu Przemyskiego.

Powiat Przemyski jest jednym z 21 powiatów Województwa Podkarpackiego liczącym 1.211 km² powierzchni (121.121 hektarów). Siedzibą Powiatu jest miasto Przemyśl. W skład Powiatu Przemyskiego wchodzi 10 gmin: Bircza, Krasiczyn, Dubiecko, Krzywca, Orły, Żurawica, Medyka, Fredropol, Stubno i Przemyśl. Gminy różnią się powierzchnią jak i liczebnością mieszkańców, oraz liczbą instytucji i organizacji, realizujących zadania pomocy społecznej. Największą pod względem powierzchni gminą jest Bircza (254 km²), najmniejszą Medyka (61 km²).

Ryc. 1. Powiat Przemyski

Źródło: opracowanie własne

Powiat Przemyski istniał już w okresie I Rzeczypospolitej. W II RP w latach 1920 - 1939 należał do Województwa Lwowskiego i miał wówczas o wiele rozleglejsze granice niż obecnie (w jego skład wchodziły m.in. Rzeszów i Mościska). Po drugiej wojnie światowej od roku 1945 był częścią Województwa Rzeszowskiego. Został zlikwidowany w 1975 roku a utworzony ponownie w 1999r. w ramach reformy administracyjnej kraju. Siedzibą Powiatu jest miasto Przemyśl. Powiat Przemyski położony jest we wschodniej części Województwa Podkarpackiego. Od północy graniczy z Powiatem Jarosławskim i Przeworskim, od zachodu - z Rzeszowskim i Brzozowskim, od południa zaś – z Bieszczadzkiem i Sanockim. Wschodnia granica obszaru powiatu, a równocześnie Województwa Podkarpackiego, to granica z Ukrainą. Powiat Przemyski jako region przygraniczny ma duże znaczenie dla rozwoju współpracy międzynarodowej, także pomiędzy krajami członkowskimi Unii Europejskiej a wschodnim sąsiadem Polski.

Gospodarka Powiatu Przemyskiego opiera się głównie na lokalnych zasobach i surowcach, a dominującymi branżami są przemysł drzewny, maszynowy, rolno-spożywczy, a także usługi związane z handlem i turystyką. Niewielkie uprzemysłowienie Powiatu oraz zachowanie zasady zrównoważonego rozwoju spowodowały, że możliwe są głównie dwa kierunki rozwoju gospodarczego. Pierwszy to rozwój turystyki opartej na walorach naturalnych z rozszerzeniem oferty o usługi agroturystyczne umożliwiające aktywny wypoczynek, natomiast drugi to rozwój małych i średnich przedsiębiorstw w branżach produkcyjnych i usługowych.

2.2. Sytuacja społeczna w Powiecie Przemyskim.

Według danych Głównego Urzędu Statystycznego na koniec 2020 roku liczba ludności faktycznie zamieszkującej Powiat Przemyski wyniosła 73919 osób. Liczba ludności Powiatu Przemyskiego faktycznie zamieszkałej w poszczególnych gminach wg stanu na dzień 31.12.2020.r. przedstawia poniższa tabela:

Tabela nr 1. Liczba ludności w Powiecie Przemyskim w 2020 r. w podziale na gminy.

	G m i n a										Powiat Przemyski ogółem
	Bircza	Dubiecko	Fredropol	Krasiczyn	Krzywcza	Medyka	Orly	Przemysł	Stubno	Żurawia	
Liczba ludności	6470	9139	5393	5172	4801	6559	8873	10709	3863	12940	73919
- w tym mężczyźni	3321	4529	2691	2553	2494	3309	4441	5344	1902	6442	37026
- w tym kobiety	3149	4610	2702	2619	2307	3250	4432	5365	1961	6498	36893
Procentowy udział ludności danej gminy w stosunku do ludności całego powiatu	8,76%	12,36%	7,29%	7,00%	6,49%	8,87%	12,00%	14,49%	5,23%	17,51%	100%

Źródło: dane GUS.

Gminy o największej liczbie ludności to Gmina Żurawica, Przemysł i Dubiecko o najmniejszej – Stubno, Krzywca i Krasiczyn.

Zestawienie ludności faktycznie zamieszkałej w Powiecie Przemyskim według grup wiekowych w latach 2018– 2020r. prezentuje poniższa tabela:

Tabela nr 2. Liczba ludności w Powiecie Przemyskim w/g wieku

Przedział wiekowy	2018 rok	2019 rok	2020 rok
0-9 lat	7249	7045	6967
10-19 lat	8121	7997	7969
20-29 lat	11532	11200	10850
30-39 lat	11554	11434	11422
40-49 lat	10555	10691	10807
50-59 lat	9774	9597	9580
60-69 lat	8284	8591	10722
70 lat i więcej	7329	7506	7602
Razem	74398	74061	75919

Źródło: dane GUS

Z powyższego zestawienia wynika, że w ostatnich latach najwięcej ludności w powiecie, wg kryterium wieku, stanowią osoby w wieku od 20 -29 lat, oraz osoby w wieku od 30 do 39 lat. Najmniej liczną kategorię stanowią osoby w wieku do 9 lat. Ponadto zauważalne jest zmniejszenie się liczby ludności w wieku od 0-9 lat, 10-19 lat, 20-29 lat a zwiększenie się liczby osób starszych.

Jednym z największych palących problemów społecznych jest bezrobocie, które w Powiecie Przemyskim utrzymuje się na bardzo wysokim poziomie i przewyższa wskaźniki ogólnokrajowe. Stopa bezrobocia w kraju wynosi 6,2% a w województwie 8,4 % Według danych Powiatowego Urzędu Pracy w Przemyśle stopa bezrobocia w Powiecie na koniec 2020 roku wyniosła aż 12,5 %

Tabela nr 3. Liczba osób bezrobotnych zarejestrowanych w PUP w Przemysłu w latach 2018-2020.

Lp.	Stan na dzień	31.12.2018		31.12.2019		31.12.2020	
		mężczyźni	kobiety	mężczyźni	kobiety	mężczyźni	kobiety
1	Liczba osób bezrobotnych	2843	2627	2504	2532	2313	2350
Ogółem:		5470		5036		4663	
W tym:							
2	Liczba osób długotrwale bezrobotnych	1768	1894	1407	1622	1312	1608
Ogółem:		3662		3029		2920	
3	Liczba osób pobierających zasiłek	226	139	390	375	344	290
Ogółem:		365		765		634	

Źródło: dane PUP Przemysłu

Z danych statystycznych Powiatowego Urzędu Pracy w Przemysłu wynika iż występuje wysoki odsetek osób długotrwale pozostających bez pracy. W 2018 r. ta grupa stanowiła 67%, w 2019r. 60% w 2020r. 63%. Bezrobocie szczególnie długotrwale, powoduje obniżenie standardu życia nie tylko samego bezrobotnego, ale i całej rodziny. To z kolei może wywołać rozprzestrzenianie się rozmaitych patologii społecznych i kryzysu rodziny. Nawet krótkotrwały okres bezrobocia nie pozostaje bez wpływu na kondycję psychiczną osób dotkniętych tym problemem.

Długotrwale bezrobocie będące niejednokrotnie przyczyną takich zjawisk jak: alkoholizm, przestępczość, bezdomność czy przemoc powoduje zaburzenia w wypełnianiu ról rodzicielskich. Problem ten w sposób szczególny dotyka dzieci, które nie znajdują opieki i wsparcia wśród najbliższych. Rodzice niewłaściwie wypełniający swoją funkcję mają w konsekwencji ograniczaną władzę rodzicielską lub są jej pozbawiani a dzieci umieszcza się w pieczy zastępczej.

2.3. Środowiska rodzinne zagrożone umieszczeniem dzieci w rodzinnych lub instytucjonalnych formach pieczy zastępczej.

Dokonując analizy społecznej w Powiecie Przemyskim pod kątem środowisk rodzinnych przeżywających problemy w różnych sferach życia, należy wziąć pod uwagę rodziny korzystające ze świadczeń pomocy społecznej w gminnych ośrodkach pomocy społecznej. Oczywiście dane statystyczne nie przedstawiają pełnej skali zjawisk, bowiem nie wszystkie osoby są świadczeniobiorcami ośrodków pomocy społecznej, chociażby z uwagi na dochód nieznacznie przekraczający kryterium dochodowe uprawniające do otrzymania pomocy.

Najczęściej występujące powody, dla których przyznano świadczenia w poszczególnych gminach Powiatu Przemyskiego w latach 2018-2020, przedstawia poniższa tabela.

Tabela nr 4. Powody przyznania świadczeń z pomocy społecznej w ośrodkach pomocy społecznej Powiatu Przemyskiego w latach 2018-2020.

Powody przyznania pomocy	GOPS Bircza	GOPS Krzywczyna	GOPS Orly	GOPS Medyka	GOPS Dubiecko	GOPS Żurawica	GOPS Krasieczyn	GOPS Przemyśl	GOPS Fredropol	GOPS Stubno
Ubóstwo	X	X	X	X	X	X	X	X		
Bezrobocie	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
Niepełnosprawność	X	X	X		X	X	X	X	X	X
Długotrwała choroba	X			X		X	X	X	X	X
Wielodzietność								X		
Alkoholizm										
Niezaradność						X				

Źródło: dane z gminnych ośrodków pomocy społecznej.

Zgodnie z przedstawionymi danymi, najczęstszymi powodami przyznania pomocy przez GOPS-y jest bezrobocie wśród mieszkańców, szeroko pojęte ubóstwo, niepełnosprawność, długotrwała choroba członka rodziny a także wielodzietność oraz niezaradność życiowa.

Problem przemocy jest jednym z dominujących czynników interwencji policji i służb społecznych. Konsekwencją takich działań może być izolowanie małoletnich od sprawców i w rezultacie umieszczanie w instytucjonalnej bądź rodzinnej pieczy zastępczej. Na terenie Powiatu Przemyskiego zgodnie z ustawą z dnia 29.07.2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (tj. Dz. U z 2021r. poz. 1249) w każdej gminie funkcjonują zespoły interdyscyplinarne.

Liczbę rodzin objętych działaniami takich zespołów prezentuje poniższa tabela.

Tabela nr 5. Liczba rodzin objętych działaniami zespołu interdyscyplinarnego w latach 2018-2020.

Ośrodek pomocy społecznej	Liczba rodzin
GOPS Bircza	34
GOPS Medyka	70
GOPS Dubiecko	13
GOPS Żurawica	45
GOPS Orły	27
GOPS Krasieczyn	26
GOPS Fredropol	13
GOPS Przemyśl	82
GOPS Krzywca	27
GOPS Stubno	1
Razem	338

Źródło: dane z gminnych ośrodków pomocy społecznej.

Przedstawione dane liczbowe świadczą o tym, że problem występowania przemocy w rodzinie nie jest niestety obcy i w naszym powiecie. W przeważającej większości przemoc w rodzinie jest też efektem nadużywania alkoholu. Z uzyskanych informacji wynika, że na terenie Powiatu Przemyskiego znajdują się rodziny, przeżywające trudności i szeroko rozumiane kryzysy, co może doprowadzić do konieczności umieszczenia dziecka w placówce opiekuńczo – wychowawczej lub rodzinie zastępczej.

Ocenę problemu prezentuje poniższa tabela.

Tabela nr 6. Liczba dzieci z terenu Powiatu Przemyskiego, w przypadku których zachodzi prawdopodobieństwo umieszczenia w pieczy zastępczej wg. stanu na dzień 31.12.2020r.

Ośrodek pomocy społecznej	Liczba dzieci
GOPS Bircza	0
GOPS Medyka	2
GOPS Dubiecko	1
GOPS Żurawica	3
GOPS Orły	5
GOPS Krasieczyn	0
GOPS Fredropol	0
GOPS Przemyśl	5
GOPS Krzywca	0
GOPS Stubno	0
Ogółem	16

Źródło: dane z gminnych ośrodków pomocy społecznej.

2.4 Rola Organizatora rodzinnej pieczy zastępczej

Do zadań Organizatora rodzinnej pieczy zastępczej wynikających z ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej w szczególności należy:

- a) prowadzenie naboru kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej zawodowej, rodziny zastępczej niezawodowej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka,
- b) kwalifikowanie osób kandydujących do pełnienia funkcji rodziny zastępczej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka oraz wydawanie zaświadczeń kwalifikacyjnych zawierających potwierdzenie ukończenia szkolenia, opinię o spełnianiu warunków i ocenę predyspozycji do sprawowania opieki zastępczej,
- c) organizowanie szkoleń dla kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka,
- d) zapewnienie badań psychologicznych kandydatom do pełnienia funkcji rodziny zastępczej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka oraz rodzinom zastępczym i osobom prowadzącym rodzinne domy dziecka,

- e) organizowanie szkoleń dla kandydatów do pełnienia funkcji dyrektora placówki opiekuńczo wychowawczej typu rodzinnego, wydawanie świadectw ukończenia tych szkoleń oraz opinii dotyczącej predyspozycji do pełnienia funkcji dyrektora i wychowawcy w placówce opiekuńczo wychowawczej typu rodzinnego,
- f) zapewnianie rodzinom zastępczym oraz prowadzącym rodzinne domy dziecka szkoleń mających na celu podnoszenie ich kwalifikacji, biorąc pod uwagę ich potrzeby,
- g) zapewnianie pomocy i wsparcia osobom sprawującym rodzinną pieczę zastępczą, w szczególności w ramach grup wsparcia oraz rodzin pomocowych,
- h) organizowanie dla rodzin zastępczych oraz prowadzących rodzinne domy dziecka pomocy wolontariuszy,
- i) współpraca ze środowiskiem lokalnym, w szczególności z ośrodkiem pomocy społecznej, sądami i ich organami pomocniczymi, instytucjami oświatowymi, podmiotami leczniczymi, a także kościołami i związkami wyznaniowymi oraz z organizacjami społecznymi,
- j) prowadzenie poradnictwa i terapii dla osób sprawujących rodzinną pieczę zastępczą i ich dzieci oraz dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej,
- k) zapewnianie pomocy prawnej osobom sprawującym rodzinną pieczę zastępczą, w szczególności w zakresie prawa rodzinnego,
- l) dokonywanie okresowej oceny sytuacji dzieci przebywających w rodzinnej pieczy zastępczej,
- ł) prowadzenie działalności diagnostyczno-konsultacyjnej, której celem jest pozyskiwanie, szkolenie i kwalifikowanie osób zgłaszających gotowość do pełnienia funkcji rodziny zastępczej zawodowej, rodziny zastępczej niezawodowej oraz prowadzenia rodzinnego domu dziecka, a także szkolenie i wspieranie psychologiczno-pedagogiczne osób sprawujących rodzinną pieczę zastępczą oraz rodziców dzieci objętych tą pieczę,
- m) zapewnianie rodzinom zastępczym zawodowym i niezawodowym oraz prowadzącym rodzinne domy dziecka poradnictwa, które ma na celu zachowanie i wzmocnienie ich kompetencji oraz przeciwdziałanie zjawisku wypalenia zawodowego,
- n) zapewnienie koordynatorom rodzinnej pieczy zastępczej szkoleń mających na celu podnoszenie ich kwalifikacji,
- o) zgłaszanie do ośrodków adopcyjnych informacji o dzieciach z uregulowaną sytuacją prawną, w celu poszukiwania dla nich rodzin przysposabiających,
- p) organizowanie opieki nad dzieckiem, w przypadku, gdy rodzina zastępcza albo prowadzący rodzinny dom dziecka okresowo nie może sprawować opieki, w szczególności z powodów zdrowotnych lub losowych albo zaplanowanego wypoczynku.

2.5. Zadania koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej

Organizator zatrudnia Koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej do realizacji zadań w zakresie objęcia pomocą i wsparciem rodzin zastępczych oraz prowadzących rodzinne domy dziecka. Do głównych zadań Koordynatora należy:

- 1) udzielanie pomocy rodzinom zastępczym i prowadzącym rodzinne domy dziecka w realizacji zadań wynikających z pieczy zastępczej;
- 2) przygotowanie, we współpracy z asystentem rodziny i odpowiednio rodziną zastępczą lub prowadzącym rodzinny dom dziecka, planu pomocy dziecku;
- 3) pomoc rodzinom zastępczym oraz prowadzącym rodzinne domy dziecka w nawiązaniu wzajemnego kontaktu;
- 4) zapewnianie rodzinom zastępczym oraz prowadzącym rodzinne domy dziecka dostępu do specjalistycznej pomocy dla dzieci, w tym psychologicznej, edukacyjnej i rehabilitacyjnej;
- 5) zgłaszanie do ośrodków adopcyjnych informacji o dzieciach z uregulowaną sytuacją prawną, w celu poszukiwania dla nich rodzin przysposabiających,
- 6) udzielanie wsparcia pełnoletnim wychowankom rodzinnych form pieczy zastępczej.

2.6. Charakterystyka rodzinnej pieczy zastępczej w Powiecie Przemyskim.

Rodzinna piecza zastępcza jest formą opieki nad dzieckiem o charakterze czasowym. W sytuacji, kiedy dziecko nie może wychowywać się w swojej rodzinie biologicznej, zapewnia mu się opiekę w rodzinie zastępczej: spokrewnionej, niezawodowej, zawodowej.

Dziecko może pozostawać w rodzinie zastępczej do osiągnięcia pełnoletności, a w przypadku podjęcia dalszego kształcenia – nie dłużej niż do 25 r. ż., lub do czasu zmiany sytuacji prawnej dziecka. W przypadku przywrócenia lub pozbawienia władzy rodzicielskiej rodziców biologicznych, może ustać potrzeba sprawowania dalszej pieczy zastępczej, co powoduje powrót dziecka do środowiska rodzinnego lub możliwość adopcji. Kandydaci na rodziny zastępcze, muszą posiadać świadomość czasowości opieki nad dzieckiem, brać pod uwagę i akceptować możliwość powrotu dziecka do rodziny biologicznej lub umieszczenia go w rodzinie adopcyjnej.

W przypadku niemożności wypełniania przez rodziców biologicznych funkcji opiekuńczo-wychowawczych, są oni pozbawieni władzy rodzicielskiej albo władza ta zostaje

im ograniczona lub zawieszona. W oparciu o dotychczasową obserwację najczęściej do rodziny zastępczej trafiają dzieci rodziców o ograniczonej i zawieszonyj władzy rodzicielskiej.

Zgodnie z obecnym stanem prawnym dominującą formą opieki zastępczej powinna być rodzina zastępcza. Zgodnie z przepisami dzieci w wieku do 10 roku życia, które nie mogą pozostawać w rodzinach biologicznych są umieszczane w rodzinnej pieczy zastępczej. Poniżej przedstawiono charakterystykę funkcjonującej na terenie Powiatu rodzinnej pieczy zastępczej.

Rodzicielstwo zastępcze w Powiecie Przemyskim przedstawia się następująco.

Tabela nr 7. Liczba rodzin zastępczych oraz liczba dzieci umieszczonych w tych rodzinach w Powiecie Przemyskim w latach 2018-2020 wg. stanu na koniec każdego roku.

	2018	2019	2020
Spokrewnione rodziny zastępcze	35	36	33
Dzieci w spokrewnionych rodzinach zastępczych	52	52	47
Niezawodowe rodziny zastępcze	28	33	30
Dzieci w niezawodowych rodzinach zastępczych	42	46	42
Zawodowe rodziny zastępcze	3	2	2
Dzieci w zawodowych rodzinach zastępczych	5	4	3
Razem rodziny zastępcze	66	71	65
Razem dzieci w rodzinach zastępczych	99	102	92

Źródło: dane własne

Tabela nr 8. Rodziny zastępcze w poszczególnych gminach Powiatu Przemyskiego w/g stanu na dzień 31 grudnia 2020r.

Gmina	Liczba rodzin zastępczych	Liczba dzieci przebywających w rodzinach zastępczych
Medyka	7	11
Żurawica	12	19
Krasiczyn	3	4
Stubno	3	4
Przemysł	7	11
Fredropol	6	8
Dubiecko	9	13
Orły	9	12
Bircza	6	6
Krzywcza	3	4
Ogółem	65	92

Źródło: dane własne

Niejednokrotnie dzieci pochodzące z Powiatu Przemyskiego umieszczane są na podstawie postanowienia Sądu w rodzinach zastępczych funkcjonujących na terenie innych powiatów.

Wg stanu na dzień 31.12.2020 r. liczba dzieci umieszczonych w rodzinach zastępczych funkcjonujących na terenie innych powiatów wyniosła 6 dzieci w 2 rodzinach zastępczych, co stanowi 6,1 % z ogólnej liczby dzieci umieszczonych w rodzinach zastępczych.

Tabela nr 9. Łączna kwota świadczeń pieniężnych wypłaconych rodzinom zastępczym z tytułu pobytu dziecka w latach 2018-2020.

Rok	Kwota w zł
2018	1.075.217,83
2019	1.132.463,87
2020	1.061.910,97

Źródło: dane własne

Tabela nr 10. Liczba osób chętnych do pełnienia funkcji rodziny zastępczej w Powiecie Przemyskim w opinii Gminnych Ośrodków Pomocy Społecznej.

Ośrodek Pomocy Społecznej	Liczba osób chętnych do pełnienia funkcji rodziny zastępczej
GOPS Bircza	0
GOPS Medyka	0
GOPS Dubiecko	0
GOPS Żurawica	0
GOPS Orły	0
GOPS Krasieczyn	0
GOPS Fredropol	0
GOPS Przemyśl	0
GOPS Krzywca	0
GOPS Stubno	0
Ogółem	0

Źródło: dane gminnych ośrodków pomocy społecznej

Jak wynika z przedstawionych tabel – ilość rodzin zastępczych oraz dzieci w nich umieszczonych kształtuje się na niezmiennym poziomie. Występuje brak zainteresowania osób - mieszkańców Powiatu pełnieniem funkcji rodziny zastępczej.

2.7. Pomoc instytucjonalna w Powiecie Przemyskim.

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Przemyśle może umieszczać małoletnie osoby w całodobowych placówkach opiekuńczo – wychowawczych w oparciu o postanowienie Sądu Rejonowego. W przypadku braku wolnych miejsc dla dziecka w lokalnych placówkach małoletniemu poszukuje się miejsca na terenie innych powiatów. Ponadto PCPR bada sytuację socjalno- bytową rodziców biologicznych dzieci umieszczanych w pieczy zastępczej - rodzinnej i instytucjonalnej w celu ustalenia odpłatności za pobyt dzieci w pieczy zastępczej.

Na terenie Powiatu Przemyskiego od dnia 01.01.2021r. funkcjonują dwie placówki opiekuńczo-wychowawcze: tj. Placówka Opiekuńczo – Wychowawcza pod Świerkami oraz Placówka Opiekuńczo -Wychowawcza w Nienadowej. Obie placówki opiekuńczo - wychowawcze zlokalizowane są w budynku w Nienadowej nr 555 i dysponują po 14 miejsc każda oraz są placówkami typu socjalizacyjnego.

Zgodnie z przepisami dotychczasowa Placówka Opiekuńczo -Wychowawcza w Nienadowej dysponująca 30 miejscami została z dniem 01.01.2021r. przekształcona w dwie o liczbie miejsc 14 każda.

Na dzień 31.12.2020 r. w placówce opiekuńczo -wychowawczej w Nienadowej przebywało łącznie 25 dzieci, w tym 19 małoletnich pochodzących z Powiatu Przemyskiego oraz 6 dzieci z innych powiatów.

Zgodnie z ustawą o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej w placówkach opiekuńczo – wychowawczych typu interwencyjnego, socjalizacyjnego, specjalistyczno - terapeutycznego oraz w regionalnych placówkach opiekuńczo – terapeutycznych mogą przebywać dzieci od 10 roku życia, za wyjątkiem rodzeństwa.

Tabela nr 11. Liczba dzieci z Powiatu Przemyskiego skierowanych do placówek opiekuńczo–wychowawczych w latach 2018 – 2020.

Lata	Liczba dzieci
2018r.	5
2019r.	0
2020r.	6

Źródło: dane własne

Powyższe zestawienie przedstawia liczbę wydanych skierowań dla dzieci z Powiatu Przemyskiego do placówek opiekuńczo – wychowawczych w powiecie i kraju. Powyższe wartości są stosunkowo niskie, co wynika z powziętych środków zaradczych. Umieszczenie dziecka w placówce było ostatecznością, poprzedzone działaniami wyczerpującymi wszelkie inne możliwości zabezpieczenia dziecku opieki w tym poprzez umieszczenie w rodzinnej formie pieczy zastępczej.

Znaczna liczba dzieci i młodzieży umieszczanych w instytucjonalnej pieczy zastępczej wykazuje zaburzenia zachowania i emocji, problemy w funkcjonowaniu społecznym oraz w realizacji obowiązków szkolnych (brak motywacji do nauki, deficyty rozwojowe), oraz problemy natury psychicznej spowodowane przeżyciami z domu rodzinnego. Dlatego tak ważne jest dostosowanie instytucjonalnych form pieczy zastępczej do skali i rodzaju problemów dzieci przebywających w pieczy i podejmowanie działań mających na celu podnoszenie kompetencji zawodowych osób pracujących z dziećmi.

2.8. Osoby usamodzielniane.

Wychowankowie pieczy zastępczej po uzyskaniu pełnoletności objęci są formą pomocy finansowej tj.:

- pomoc na kontynuowanie nauki;
- pomoc na usamodzielnienie;
- pomoc na zagospodarowanie.

oraz pomocą w uzyskaniu :

- odpowiednich warunków mieszkaniowych,
- zatrudnieniu.

Kształtowanie się udzielanej pomocy dla osób usamodzielniających się w latach 2018-2020 przedstawia poniższa tabela.

Tabela nr 12. Liczba osób oraz wysokość przyznanej pomocy dla osób usamodzielnianych z Powiatu Przemyskiego w latach 2018– 2020.

Lata	Wysokość przyznanej pomocy na kontynuowanie nauki	Wysokość przyznanej pomocy na zagospodarowanie w formie rzeczowej	Wysokość przyznanej pomocy na usamodzielnienie	Liczba osób usamodzielnianych
2018	71.239,06	3.000,00	57.287,00	9
2019	74.501,97	7.885,00	62.451,00	9
2020	84.881,13	6.308,00	45.105,00	8

Źródło: dane własne

Jednym z największych problemów osób usamodzielnianych, opuszczających pieczę zastępczą, jest brak możliwości otrzymania samodzielnego mieszkania i tym samym stworzenia sobie odpowiednich warunków mieszkaniowych. Wynika to m.in. z dotkliwego braku komunalnych zasobów mieszkaniowych, z bierności samych zainteresowanych, niechęci do zmian w życiu, planów wyjazdu z kraju. Niejednokrotnie występuje zbyt niska motywacja do zdobywania wykształcenia lub kwalifikacji zawodowych. Okoliczności te w istotny sposób utrudniają realizację programów usamodzielnienia. Palącą potrzebą jest utworzenie mieszkań chronionych, które czasowo zabezpieczyłyby potrzeby socjalne i mieszkaniowe tych wychowanków placówek opiekuńczo – wychowawczych i rodzin zastępczych, którzy po uzyskaniu pełnoletności z różnych względów nie mogą powrócić do domu rodzinnego. Jednocześnie na terenie Powiatu Przemyskiego występuje brak zasobów lokalowych będących w dyspozycji Powiatu.

2.9. Wykaz instytucji działających na rzecz pomocy i wsparcia rodzinom biologicznym oraz rodzinom zastępczym z terenu Powiatu Przemyskiego.

Na terenie Powiatu Przemyskiego funkcjonują podmioty realizujące zadania na rzecz rodzin biologicznych i zastępczych.

Tabela nr 13. Wykaz instytucji, placówek oraz organizacji pozarządowych działających na rzecz rodzin biologicznych i zastępczych.

Nazwa	Rodzaj prowadzonej działalności
Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Przemyślu, Pl. Dominikański 3	Zapewnienie opieki i wychowania dzieciom całkowicie lub częściowo pozbawionym opieki rodzicielskiej w formie pieczy zastępczej, tj. instytucjonalnej i rodzinnej
Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna w Przemyślu ul. Waygarta 1,	Pomoc psychologiczna, pedagogiczna i logopedyczna dla dzieci zamieszkałych na terenie Powiatu Przemyskiego
<p>Ośrodki pomocy społecznej na terenie Powiatu Przemyskiego:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Bircza, - Dubiecko, - Fredropol, - Przemyśl, - Krzywca. - Krasieczyn, - Medyka, - Orły, - Stubno, - Żurawica. 	Realizacja zadań z zakresu pomocy społecznej, świadczeń rodzinnych oraz wsparcia rodziny biologicznej min. w formie asystentury.
Sąd Rejonowy w Przemyślu, Wydział Rodzinny i Nieletnich ul Mickiewicza 14	Prowadzenie postępowania w sprawach rodzinnych i nieletnich, pozbawianie i ograniczanie władzy rodzicielskiej, ustalanie sytuacji prawnej dziecka, umieszczanie w pieczy zastępczej oraz rodzinie adopcyjnej, nadzory kuratorskie, zasądzenie świadczeń alimentacyjnych.

Dom Pomocy Społecznej w Huwnikach Ekumeniczny Dom Pomocy Społecznej w Prałkowcach	Świadczenie całodobowej opieki nad osobami w podeszłym wieku lub przewlekle somatycznie chorymi
Towarzystwo Pomocy im. Św. Brata Alberta w Przemyślu	Świadczenie całodobowej opieki nad bezdomnymi mężczyznami
Placówka Opiekuńczo – Wychowawcza: w Nienadowej. Placówka Opiekuńczo -Wychowawcza pod Świerkami w Nienadowej	Całodobowa opieka nad dziećmi umieszczonymi postanowieniem Sądu w instytucjonalnej pieczy zastępczej.
Towarzystwo Przyjaciół Dzieci Rzecznik Praw Dziecka przy TPD	Pomoc i wsparcie dla dzieci i młodzieży
Powiatowy Zespół do Spraw Interwencji Kryzysowej	Pomoc prawna, socjalna i psychologiczna dla osób znajdujących się w trudnych sytuacjach życiowych.
Specjalistyczny Ośrodek Wsparcia dla Ofiar Przemocy w Rodzinie w Korytnikach	Całodobowe specjalistyczne usługi i wsparcie dla osób doświadczających przemocy domowej, praca ze sprawcą przemocy
Warsztat Terapii Zajęciowej w Korytnikach	Prowadzenie terapii zajęciowej dla osób niepełnosprawnych
Środowiskowy Dom Samopomocy w Birczy i Bachórcu	Dzienna forma wsparcia dla osób niepełnosprawnych z dysfunkcją ruchową i intelektualną
Caritas Archidiecezji Przemyskiej w Przemyślu, ul. Kapitulna 1	Organizowanie charytatywnych działań na rzecz osób potrzebujących m.in. poprzez prowadzenie Centrum Integracji Społecznej.
Powiatowe Centrum Terapii Środowiskowej i Integracji w Nienadowej.	Stwarzanie warunków do poprawy funkcjonowania społeczno – edukacyjno - emocjonalnego dzieci.

3. Cel główny i cele szczegółowe Powiatowego Programu Rozwoju Pieczy Zastępczej na lata 2021 – 2023

Założono, że realizacja polityki prorodzinnej przyniesie lepsze efekty, w przypadku gdy będzie miała charakter systemowy i zintegrowany, z udziałem wielu podmiotów działających na rzecz rodziny, w szczególności samorządów lokalnych, organizacji kościelnych i pozarządowych.

Opracowując i tworząc system opieki nad dzieckiem i rodziną szczególnie istotne jest włączenie wszystkich podmiotów działających w środowisku lokalnym wspierających i wspomagających dziecko i rodzinę, poprzez wcześniej ustalone kierunki działań tj.:

- Wzmacnianie rodziny w wypełnianiu jej funkcji opiekuńczo-wychowawczej.
- Organizowanie pomocy instytucjonalnej w sytuacjach kryzysowych.

a także:

- Stworzenie warunków do rozwoju pieczy zastępczej w Powiecie.

Poprzez pieczę zastępczą przygotowuje się dzieci do:

- godnego, samodzielnego i odpowiedzialnego życia,
- pokonywania trudności życiowych zgodnie z zasadami etyki,
- nawiązywania i podtrzymywania bliskich, osobistych i społecznie akceptowanych kontaktów z rodziną i rówieśnikami, w celu łagodzenia skutków doświadczania straty i separacji oraz zdobywania umiejętności społecznych,
- zaspokajanie potrzeb emocjonalnych dzieci, ze szczególnym uwzględnieniem potrzeb bytowych, zdrowotnych, edukacyjnych i kulturalno-rekreacyjnych.

Ponadto:

- Ograniczenie instytucjonalnej pieczy zastępczej na rzecz rozwoju rodzinnej pieczy zastępczej.

Celem strategicznym jest:

Promowanie idei rodzicielstwa zastępczego oraz rozwój i wsparcie pieczy zastępczej w celu zapewnienia dzieciom opieki i wychowania w warunkach zbliżonych do rodziny naturalnej.

W ramach celu strategicznego wyróżnia się następujące cele szczegółowe:

1. Propagowanie i wspieranie rozwoju rodzinnej pieczy zastępczej.
2. Tworzenie systemu wsparcia rodzin zastępczych oraz dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej.
3. Tworzenie całodobowych placówek opiekuńczo-wychowawczych typu rodzinnego.
4. Organizowanie pomocy i wsparcia w procesie usamodzielniania się pełnoletnich wychowanków pieczy zastępczej.

Cel szczegółowy 1

Propagowanie i wspieranie rozwoju rodzinnej pieczy zastępczej.

Działania	Realizator	Partnerzy
1. Prowadzenie szerokiej akcji informacyjnej o formach rodzicielstwa zastępczego z uwzględnieniem form rodzin zastępczych zawodowych, niezawodowych, rodzinnych domów dziecka. Szerzenie idei rodzicielstwa zastępczego poprzez organizowanie kampanii informacyjnych.	PCPR	ośrodki pomocy społecznej, placówki opiekuńczo-wychowawcze lokalne media, organizacje pozarządowe parafie inne podmioty
2. Podniesienie poziomu wiedzy społeczeństwa na temat pieczy zastępczej poprzez: –opracowywanie i rozpowszechnianie plakatów informacyjnych, artykułów prasowych, internetowych.	PCPR	lokalne media, strony internetowe
3. Pozyskiwanie kandydatów na rodziny zastępcze.	PCPR	ośrodki pomocy społecznej, placówki opiekuńczo-wychowawcze, organizacje pozarządowe, sądy parafie, gminy

4. Finansowanie wynagrodzeń i wypłata świadczeń dla rodzin zastępczych przewidzianych w ustawie z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.	PCPR	Starostwo Powiatowe
5. Szkolenie i prowadzenie postępowań kwalifikacyjnych kandydatów na rodziców zastępczych, zawieranie umów cywilno-prawnych o pełnienie funkcji zawodowej rodziny zastępczej.	PCPR	Starostwo Powiatowe

Cel szczegółowy 2

Tworzenie systemu wsparcia rodzin zastępczych oraz dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej.

Działania	Realizator	Partnerzy
1. Budowanie sieci współpracy z podmiotami działającymi na rzecz dziecka i rodziny.	PCPR	ośrodki pomocy społecznej, organizacje pozarządowe, Sąd Rejonowy- Wydział Rodzinny i Nieletnich, szkoły, placówki pomocy społecznej, organizacje pozarządowe, parafie.
2. Wspieranie istniejących rodzin zastępczych poprzez: - organizowanie specjalistycznych szkoleń mających na celu podniesienie ich kompetencji opiekuńczo – wychowawczych, - zapewnienie rodzinom zastępczym dostępu do specjalistycznej pomocy w tym psychologicznej i pedagogicznej,	PCPR	– Poradnia Psychologiczno– Pedagogiczna – Starostwo Powiatowe – organizacje pozarządowe – gminne ośrodki

<ul style="list-style-type: none"> - inicjowanie grup wsparcia dla rodzin zastępczych, - organizowanie zajęć warsztatowych dla dzieci i młodzieży o charakterze edukacyjnym i profilaktycznym, - wspieranie psychologiczno – pedagogiczne osób prowadzących rodzinną pieczę zastępczą, - zapewnienie pomocy prawnej osobom sprawującym pieczę zastępczą w szczególności w zakresie prawa rodzinnego. 		<p>pomocy społecznej</p> <ul style="list-style-type: none"> – parafie – instytucje kultury – jednostki szkolące
<p>3. Dokonywanie oceny sytuacji dzieci i funkcjonujących rodzin zastępczych przy udziale specjalistów z różnych dziedzin.</p>	<p>PCPR</p>	<p>kuratorzy sądowi, asystenci rodzinni, służba zdrowia, placówki oświatowe, organizacje pozarządowe, Ośrodek Adopcyjny, pracownicy socjalni</p>

Cel szczegółowy 3

Tworzenie całodobowych placówek opiekuńczo -wychowawczych typu rodzinnego

Działania	Realizator	Partnerzy
<p>1. Promowanie idei rodzicielstwa zastępczego ze szczególnym rozpowszechnianiem możliwości tworzenia rodzinnego domu dziecka</p>	<p>PCPR</p>	<p>Ośrodki pomocy społecznej, Gminy, Media, Organizacje pozarządowe Inne podmioty.</p>
<p>2. Prowadzenie postępowania w zakresie kwalifikowania kandydatów do prowadzenia rodzinnych domów dziecka.</p>	<p>PCPR</p>	
<p>3. Wyplata przysługujących świadczeń pieniężnych.</p>	<p>PCPR</p>	<p>Starostwo Powiatowe</p>
<p>4. Udzielanie pomocy i wsparcia dla rodzin prowadzących rodzinny dom dziecka i ich podopiecznych.</p>	<p>PCPR</p>	<p>Poradnia Psychologiczno - Pedagogiczna. Ośrodki pomocy</p>

		społecznej, Gminy, Organizacje pozarządowe Inne podmioty
--	--	--

Cel szczegółowy 4

Organizowanie pomocy i wsparcia w procesie usamodzielniania się pełnoletnich wychowanków pieczy zastępczej

Działania	Realizator	Partnerzy
1. Wyrównywanie szans wchodzenia w dorosłe życie usamodzielnianym wychowankom, objęcie ich pomocą pedagogiczną, psychologiczną, prawną, socjalną, doradztwem zawodowym, wspieranie ich w aktywnym uczestniczeniu w życiu społecznym, kontynuowaniu nauki i uzyskaniu kwalifikacji zawodowych.	PCPR	rodziny zastępcze, placówki opiekuńczo – wychowawcze poradnia psychologiczno - pedagogiczna, Powiatowy Urząd Pracy, podmioty gospodarcze, jednostki szkolące.
2. Pozyskanie bazy lokalnej i utworzenie mieszkań chronionych i mieszkań usamodzielnienia dla pełnoletnich wychowanków rodzin zastępczych i placówek opiekuńczo-wychowawczych pozbawionych możliwości powrotu do miejsca pochodzenia.	PCPR, ośrodki pomocy społecznej,	organizacje pozarządowe, sponsorzy, Starostwo Powiatowe.
3. Przygotowanie wychowanków placówek opiekuńczo – wychowawczych i rodzin zastępczych do usamodzielnienia. Czuwanie nad realizacją programów usamodzielnienia, ich modyfikowanie i dostosowanie do aktualnych potrzeb.	PCPR, opiekun usamodzielnienia	rodziny zastępcze, placówki opiekuńczo – wychowawcze
4. Organizowanie grup wsparcia dla usamodzielnianych wychowanków rodzin zastępczych i placówek opiekuńczo - wychowawczych	PCPR,	rodziny zastępcze, poradnia psychologiczno – pedagogiczna, placówki opiekuńczo- wychowawcze

5. Praca specjalistów z osobami przewidzianymi do usamodzielnienia pod kątem wyrobienia odpowiednich umiejętności, niezbędnych w samodzielnym życiu.	PCPR, placówki opiekuńczo – wychowawcze,	organizacje pozarządowe, poradnia psych.-pedagogiczna
6. Przyznawanie pomocy pieniężnej na usamodzielnianie i kontynuowanie nauki.	PCPR	Starostwo Powiatowe
7. Współpraca instytucji i organizacji pozarządowych na rzecz kompleksowego wsparcia usamodzielnianego wychowanka.	PCPR	Powiatowy Urząd Pracy, organizacje pozarządowe inne instytucje.
8. Realizacja projektów w ramach środków zewnętrznych na rzecz osób usamodzielnianych zagrożonych wykluczeniem społecznym	PCPR	Starostwo Powiatowe, Powiatowy Urząd Pracy.
9. Pomoc w pozyskaniu mieszkania dla osoby usamodzielnianej z zasobów gminy	Starostwo Powiatowe, PCPR	samorządy gmin
10. Motywowanie do aktywnego poszukiwania pracy i pomoc w zakresie przygotowania do wejścia na rynek pracy.	PCPR, PUP	lokalne instytucje, podmioty gospodarcze

4. Planowane działania na terenie Powiatu Przemyskiego.

Działania planowane do realizacji wynikające z zadań Powiatu to:

Działanie 1. Zapewnienie dzieciom opieki w rodzinach zastępczych, rodzinnych domach dziecka oraz w placówkach opiekuńczo-wychowawczych.

Działanie 2. Organizowanie wsparcia osobom usamodzielnianym opuszczającym rodziny zastępcze, rodzinne domy dziecka oraz placówki opiekuńczo-wychowawcze i regionalne placówki opiekuńczo-terapeutyczne, przez wspieranie procesu usamodzielnienia.

Działanie 3. Tworzenie warunków do powstania i działania rodzin zastępczych, rodzinnych domów dziecka i rodzin pomocowych.

Działanie 4. Prowadzenie placówek opiekuńczo-wychowawczych oraz placówek wsparcia dziennego o zasięgu ponadgminnym.

Działanie 5. Organizowanie szkoleń dla rodzin zastępczych, prowadzących rodzinne domy dziecka, dyrektorów placówek opiekuńczo-wychowawczych typu rodzinnego oraz kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej, prowadzenia rodzinnego domu dziecka lub pełnienia funkcji dyrektora placówki opiekuńczo-wychowawczej typu rodzinnego.

Działanie 6. Prowadzenie rejestru danych osób:

- zakwalifikowanych do pełnienia funkcji rodziny zastępczej zawodowej, rodziny zastępczej niezawodowej lub do prowadzenia rodzinnego domu dziecka,
- pełniących funkcję rodziny zastępczej zawodowej, rodziny zastępczej niezawodowej oraz prowadzących rodzinny dom dziecka.
- pełniących funkcję rodziny zastępczej spokrewnionej.

Działanie 7. Kompletowanie we współpracy z właściwym ośrodkiem pomocy społecznej dokumentacji związanej z przygotowaniem dziecka do umieszczenia w rodzinie zastępczej albo rodzinnym domu dziecka.

Działanie 8. Finansowanie:

- świadczeń pieniężnych na pokrycie kosztów pobytu dzieci z terenu Powiatu, w rodzinach zastępczych, rodzinnych domach dziecka, placówkach opiekuńczo-wychowawczych, regionalnych placówkach opiekuńczo-terapeutycznych, interwencyjnych ośrodkach preadopcyjnych lub rodzinach pomocowych, na jego terenie lub na terenie innego powiatu oraz wypłata dodatków wychowawczych.
- pomocy przyznawanej osobom usamodzielnianym opuszczającym rodziny zastępcze, rodzinne domy dziecka, placówki opiekuńczo-wychowawcze lub regionalne placówki opiekuńczo-terapeutyczne,
- szkoleń dla kandydatów do pełnienia funkcji dyrektora placówki opiekuńczo-wychowawczej typu rodzinnego oraz szkoleń dla rodzin zastępczych, prowadzących rodzinne domy dziecka.

Działanie 9. Realizacja zadań wynikających z rządowych programów wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej;

Działanie 10. Promocja rodzinnej pieczy zastępczej.

Działanie 11. Występowanie do Sądu w zakresie dochodzenia świadczeń alimentacyjnych na rzecz małoletnich pozostających w pieczy zastępczej od rodziców biologicznych.

Działanie 12. Zgłaszanie do Ośrodka Adopcyjnego dzieci z uregulowaną sytuacją prawną.

5. Zasady realizacji działań z zakresu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej.

Działania z zakresu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej realizowane będą w oparciu o następujące zasady:

1. Pomocniczości.
2. Podmiotowości dziecka i rodziny.
3. Przestrzegania praw dziecka do:
  - wychowywania w rodzinie, a w razie konieczności wychowywania dziecka poza rodziną - do opieki i wychowywania w rodzinnych formach pieczy zastępczej, jeśli jest to zgodne z dobrem dziecka;
  - powrotu dziecka do rodziny;
  - utrzymywania osobistych kontaktów z rodzicami, z wyjątkiem przypadków, w których sąd zakazał takich kontaktów;
  - stabilnego środowiska wychowawczego;
  - kształcenia dzieci, rozwoju ich uzdolnień, zainteresowań i przekonań oraz zabawy i wypoczynku;
  - pomocy w przygotowaniu wychowanków do samodzielnego życia;
  - ochrony przed arbitralną lub bezprawną ingerencją w życie dziecka;
  - informacji i wyrażania opinii w sprawach, które go dotyczą, odpowiednio do jego wieku i stopnia dojrzałości;
  - ochrony przed poniżającym traktowaniem i karaniem;
  - poszanowania tożsamości religijnej i kulturowej;
  - dostępu do informacji dotyczących jego pochodzenia.

5.1. Realizator działań.

W Powiecie Przemyskim, zarządzeniem Starosty Nr 59/2011 z dnia 12 grudnia 2011 r. na Organizatora Rodzinnej Pieczy Zastępczej zostało wyznaczone Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Przemysłu w ramach, którego, działa Zespół do Spraw Rodzinnej Pieczy Zastępczej.

Organizator rodzinnej pieczy zastępczej realizuje swoje zadania we współpracy z:

- gminnymi ośrodkami pomocy społecznej,
- środowiskiem lokalnym,
- sądami i ich organami pomocniczymi,
- policją,
- podmiotami leczniczymi,
- instytucjami oświatowymi,
- poradnią psychologiczno pedagogiczną,
- parafiami i związkami wyznaniowymi,
- organizacjami i instytucjami społecznymi,
- Ośrodkiem Adopcyjnym,
- Powiatowym Centrum Terapii Środowiskowej i Integracji.

5.2. Wskaźniki realizacji i osiągnięcia celów.

Realizacja działań z zakresu pieczy zastępczej w Powiecie Przemyskim można ocenić przy pomocy w/w wskaźników:

1. Liczba funkcjonujących rodzin zastępczych w Powiecie.
2. Liczba dzieci umieszczonych poza rodziną naturalną w rodzinnej pieczy zastępczej.
3. Liczba dzieci przebywających w instytucjonalnej pieczy zastępczej.
4. Wysokości wykorzystanych środków finansowych na realizację programu.
5. Liczba szkoleń dla kandydatów na rodziców zastępczych.

6. Ilość specjalistycznych porad udzielonych rodzinom zastępczym, ilość usług profilaktyczno-wspierających dla tych rodzin.
7. Liczba przeprowadzonych szkoleń i warsztatów dla istniejących rodziców zastępczych.
8. Ilość niezawodowych i zawodowych rodzin zastępczych.
9. Zmniejszenie liczby dzieci w wieku poniżej 10 roku życia przebywających w instytucjonalnej pieczy zastępczej.
10. Zwiększenie liczby dzieci wychodzących z systemu pieczy zastępczej pod opiekę rodzin biologicznych.
11. Ilość dzieci korzystających z zorganizowanych form wypoczynku letniego i zimowego.
12. Ilość utworzonych mieszkań chronionych.
13. Ilość rozpowszechnionych na terenie Powiatu Przemyskiego ulotek i broszur informacyjnych, informatorów, opublikowanych artykułów dotyczących pieczy zastępczej,
14. Liczba imprez okolicznościowych, pikników integracyjnych promujących ideę rodzicielstwa zastępczego.
15. Liczba instytucji i osób zaangażowanych w realizację kampanii promującej ideę rodzicielstwa zastępczego.

5.3. Monitoring programu.

Monitoring będzie polegał na analizie danych dotyczących realizowanych działań zebranych w formie rocznych sprawozdań z działalności Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w części dot. min. pieczy zastępczej, przedstawiających Zarządowi Powiatu i Radzie Powiatu. Zebrane informacje posłużą do dokonania analizy, prowadzonych działań w zakresie zgodnym z Programem oraz osiągnięć pożądaných rezultatów. Monitoring prowadzony będzie przy zastosowaniu analizy dokumentów, danych liczbowych, wywiadów oraz obserwacji. Zebrane dane zostaną opracowane w oparciu o wskaźniki wzrostu lub spadku rezultatów, podejmowane działania, usługi.

5.4. Ewaluacja.

Ewaluacja posłuży ocenie osiągnięcia zamierzonych celów. Ewaluacja odbywać się będzie przy zastosowaniu metod takich jak: wywiady, obserwację, analizy dokumentów a także

poprzez ocenę skuteczności podejmowanych działań w oparciu o analizę założonych wskaźników określającą stopień realizacji celów programu. Ewaluacja posłuży do dokonywania w przypadku nie osiągnięcia zamierzonych wskaźników, korekt dostosowywania działań do aktualnych potrzeb.

5.5. Źródła finansowania programu.

Źródłami finansowania Programu są:

1. Środki finansowe Powiatu Przemyskiego.
2. Środki finansowe innych powiatów w ramach zawartych porozumień.
3. Środki gmin z terenu Powiatu w ramach partycypacji w kosztach utrzymania dzieci w pieczy zastępczej wnoszone zgodnie z obowiązującymi przepisami.
4. Dotacje rządowe.
5. Środki pochodzące z funduszy unijnych w ramach realizowanych projektów zewnętrznych.
6. Środki pochodzące z odpłatności rodziców biologicznych.
7. Inne.

5.6. Miejsce i czas realizacji.

Powiatowy Program Rozwoju Pieczy Zastępczej na lata 2021- 2023 będzie realizowany na terenie Powiatu Przemyskiego, w skład, którego wchodzi 10 gmin. Zadania zaplanowane do realizacji w ramach programu będą wykonywane w formie ciągłej.

5.7. Limit rodzin zastępczych zawodowych.

Na podstawie art.180 pkt 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (tj. Dz. U. z 2020 r., poz. 821 z późn. zm.) w oparciu o dane szacunkowe z gmin ustala się coroczny limit rodzin zastępczych zawodowych w poszczególnych latach obowiązywania niniejszego Programu :

Rok 2021 liczba przewidzianych do utworzenia rodzin zastępczych zawodowych - 0

Rok 2022 liczba przewidzianych do utworzenia rodzin zastępczych zawodowych - 0

Rok 2023 liczba przewidzianych do utworzenia rodzin zastępczych zawodowych – 1

Zakończenie

Rodzina jest najważniejszym miejscem w życiu każdego człowieka. To w niej żyjemy, dorastamy, uczymy się tego co ważne: wartości, samodzielności i miłości. W rodzinie szukamy poczucia bezpieczeństwa i przynależności. Dając je i dzieląc się miłością bezwarunkową, uczymy dzieci tego samego, pokazujemy, że każdy zasługuje na szacunek i szczęście. Rozwój dziecka może przebiegać harmonijnie wtedy, gdy są zabezpieczone te wszystkie jego potrzeby. W przypadku gdy nie jest możliwe, z różnych przyczyn, zapewnienie odpowiednich warunków w rodzinie biologicznej, wówczas niezbędne jest włączenie się państwa w wychowanie dziecka. Odbywa się to poprzez umieszczenie dziecka w rodzinnej lub instytucjonalnej pieczy zastępczej. Podejmując konieczne działania w celu zapewnienia dziecku harmonijnego rozwoju, wszystkie instytucje powinny kierować się przede wszystkim dobrem dziecka.

Spis tabel

Tabela nr 1. Liczba ludności w Powiecie Przemyskim w 2020 r. w podziale na gminy.....	str. 7
Tabela nr 2. Liczba ludności w Powiecie Przemyskim w/g wieku.....	str.8
Tabela nr 3. Liczba osób bezrobotnych zarejestrowanych w PUP w Przemysłu w latach 2018-2020.....	str. 9
Tabela nr 4. Powody przyznania świadczeń z pomocy społecznej w ośrodkach pomocy społecznej Powiatu Przemyskiego w latach 2018-2020.....	str. 10
Tabela nr 5. Liczba rodzin objętych działaniami zespołu interdyscyplinarnego w latach 2018-2020.....	str.11
Tabela nr 6. Liczba dzieci z terenu Powiatu Przemyskiego, w przypadku których zachodzi prawdopodobieństwo umieszczenia w pieczy zastępczej wg. stanu na dzień 31.12.2020r.....	str.12
Tabela nr 7. Liczba rodzin zastępczych oraz liczba dzieci umieszczonych w tych rodzinach w Powiecie Przemyskim w latach 2018-2020 wg. stanu na koniec każdego roku.....	str.15
Tabela nr 8. Rodziny zastępcze w poszczególnych gminach Powiatu Przemyskiego w/g stanu na dzień 31grudnia2020r.....	str.16
Tabela nr 9. Łączna kwota świadczeń pieniężnych wypłaconych rodzinom zastępczym w latach 2018-2020.....	str.17
Tabela nr 10. Liczba osób chętnych do pełnienia funkcji rodziny zastępczej w Powiecie Przemyskim w opinii Gminnych Ośrodków Pomocy Społecznej.....	str.17
Tabela nr 11. Liczba dzieci z Powiatu Przemyskiego skierowanych do placówek opiekuńczo-wychowawczych w latach 2018– 2020.....	str.18
Tabela nr 12. Liczba osób oraz wysokość przyznanej pomocy dla osób usamodzielnianych z Powiatu Przemyskiego w latach 2018 –2020.....	str. 20
Tabela nr 13. Wykaz instytucji, placówek oraz organizacji pozarządowych działających na rzecz rodzin biologicznych i zastępczych.....	str.21